

Stenungsunds kommuns revisorer

2017-04-03

Till: Kommunfullmäktige i Stenungsunds kommun

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har granskat verksamheten i kommunstyrelsen, nämnderna och fullmäktigeberedningarna samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i Stenungsundshem AB och Stenungsunds Energi och Miljö AB (SEMAB) samt som revisorer i Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme även verksamheten i stiftelsen under 2016. Vår granskning omfattar även kommunens sammanställda redovisning avseende kommunkoncernen.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar även för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har avseende kommunen utförts i enlighet med kommunalagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ur redogörelsen vill vi särskilt påpeka att revisionen funnit brister i kommunstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll. De brister som noterats framgår av bifogad redogörelse. Revisorerna har också noterat att socialtjänsten under 2016 har bedrivit sin verksamhet med ett betydande underskott. Revisorerna avser att under 2017 fortsatt följa utvecklingen av socialtjänstens ekonomi och de åtgärder som vidtas.

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 486,0 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 25,7 mnkr högre redovisat än om lagen följts.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen, nämnderna och beredningarna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomiskt synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer också att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen, nämnderna och beredningarna samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker också att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen, med undantag av att pensionsförmåner intjänade före år 1998 i sin helhet redovisas som skuld i balansräkningen.

Vi återoppar bifogad redogörelse samt överlämnade revisionsrapporter.

Stenungsund den 3 april 2017

Staffan Vretborn

Olle Björkman

Leif Johansson

Lennart Frennemo

John Rundberg

Stenungsunds
kommun

Kommunrevisionen

Bilaga till revisionsberättelsen

Redogörelse för revisionen år 2016

Kommunrevisionen

Innehåll

1. Redogörelse för revisionen år 2016.....	2
1.1 Inledning	2
1.2 Granskningsinriktning	2
2. Årlig grundläggande granskning	2
2.1 Grundläggande granskning av kommunens styrelse och nämnder.....	2
2.2 Löpande granskning av intern kontroll i redovisningen.....	3
2.3 Granskning av delårsbokslut.....	4
2.4 Granskning av bokslut.....	4
2.5 Lekmannarevisorernas rapportering	5
3. Fördjupade granskningar	6
3.1 Förstudie avseende beslutsprocess av markanvisning och simhall	6
3.2 Granskning av kommunens folkhälsoarbete.....	6
3.3 Granskning av VA-försörjning.....	7

Bilagor:

Bil.1	Årlig grundläggande granskning 2016
Bil. 2	Granskning av intern kontroll i redovisningen 2016
Bil. 3	Granskning av delårsbokslut 2016-08-31
Bil. 4	Granskning av bokslut 2016-12-31
Bil. 5	Granskningsrapport Stenungsunds Energi och Miljö AB
Bil. 6	Granskningsrapport Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme
Bil. 7	Granskningsrapport Stenungsundshem AB
Bil. 8	Förstudie avseende beslutsprocess av markanvisning och simhall
Bil. 9	Granskning av kommunens folkhälsoarbete
Bil. 10	Granskning av VA-försörjning

Kommunrevisionen

1. Redogörelse för revisionen år 2016

1.1 Inledning

Stenungsunds kommuns revisorer lämnar härmed sin sammanfattande rapport avseende årets granskningsinsatser.

I revisionens redogörelse lämnas sammanfattande beskrivningar av de granskningar som genomförts under året samt de iakttagelser och rekommendationer som anses mest väsentliga. Granskningar och granskningsrapporter, med tillhörande bedömningar och rekommendationer, återfinns i sin helhet som bilagor till föreliggande redogörelse. Vid samtliga granskningar har EY biträtt revisionen.

1.2 Granskningsinriktning

Revisionen har utfört granskningen i enlighet med kommunallagen, aktiebolagslagen (lekmannarevisionen) och revisionens reglemente.

Enligt kommunallagen 9 kap ska revisorerna pröva om verksamheten bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig.

Revisionen arbetar på fullmäktiges uppdrag och utgör hela fullmäktiges verktyg. Kommuninvånarnas perspektiv sätts i förgrunden i revisionens arbete.

2. Årlig grundläggande granskning

2.1 Grundläggande granskning av kommunens styrelse och nämnder

Kommunallagen och god revisionssed förutsätter att all verksamhet granskas årligen. Med all verksamhet avses en översiktlig granskning av den styrning som styrelsen och nämnderna utövar för att uppfylla den uppgift och nå de mål som givits av fullmäktige.

Ett av revisionens viktigare syften enligt kommunallagen är att granska och bedöma om den interna kontrollen som görs inom styrelsen, nämnderna och beredningarna är tillräcklig.

Under 2016 har den årliga granskningen inneburit löpande genomgång av budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut samt pro-

Kommunrevisionen

tokoll. Bedömning har gjorts av om ansvarig styrelse/nämnd har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och uppföljning.

Den grundläggande granskningen visar att styrelsen och nämnderna i allt väsentligt skött verksamheten på ett ansvarsfullt och ändamålsenligt sätt. Genomförda granskningsinsatser under året visar dock att det finns utvecklingsområden avseende kommunstyrelsens arbete med styrning, uppföljning samt kontroll av verksamheterna.

Den grundläggande granskningen visar att kommunstyrelsen har antagit en plan för intern kontroll 2016. Planen behandlades dock inte av samhällsbyggnadsutskottet och bildnings- och socialutskottet vilket kommunens reglemente för intern kontroll föreskriver. Uppföljning av planen för intern kontroll har inte skett under 2016. Kommunstyrelsen har antagit en intern kontrollplan för 2017 innan planen för 2016 följts upp. Kommunstyrelsen och nämnderna bedöms i granskningen kunna utveckla sin interna kontroll. Därutöver har vissa mål inte följts upp eller i enstaka fall utfall redovisats.

lakttagelser och slutsatser utifrån den grundläggande granskningen har sammanfattats av revisionen och ligger i viss utsträckning till grund för riskanalysen inför revisionsplaneringen 2017.

2.2 Löpande granskning av intern kontroll i redovisningen

Revisionens granskning och bedömning av den interna kontrollen under 2016 omfattar nedanstående väsentliga rutiner och konton enligt upprättad riskanalys:

- Bokslutsprocessen
- Inköpsprocessen (leverantörsskulder)
- Faktureringsprocessen
- Investeringsprocessen
- Exploateringsprocessen
- Löneprocessen, inklusive pensioner och arvoden
- Processen för redovisning av mervärdesskatt

Ovanstående granskning innebär i de flesta fall att revisionen följer hela flödet, exempelvis från det att en intäkt eller kostnad genereras tills dess att registrering sker i huvudboken och slutligen regleras likvidmässigt.

Kommunrevisionen

Vidare har nedanstående analyser och kontroller genomförts.

- › Uppföljning av föregående års noteringar
- › Granskning av momsredovisningar
- › Granskning av årets aktiveringar
- › Granskning av kostnader av förtroendekänslig karaktär

I rapporten bedöms att det inom den interna kontrollen finns vissa områden där förbättringar kan ske.

2.3 Granskning av delårsbokslut

Revisionen har i enlighet med Kommunallagen översiktligt granskat Stenungsunds kommuns delårsrapport per 2016-08-31. Kommunen upprättar ett delårsbokslut per sista augusti. Syftet med granskningen har varit att bedöma om:

- › Resultatet i delårsrapporten, som ska behandlas av fullmäktige, är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige beslutat.
- › Delårsrapporten ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning

Revisorerna bedömer, med undantag av att pensioner intjänade före år 1998 i sin helhet redovisas som skuld i balansräkningen, att delårsrapporten i huvudsak är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Revisorerna bedömer även, utifrån avrapporteringen i delårsrapporten, att resultatet för flera av målen i all väsentlighet är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Däremot noteras att det för tre av fyra verksamhetsmål saknas fastställda indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Bedömningen är att analysen av måluppfyllelsen skulle stärkas och också medge jämförelser över tid om indikatorer fastställs för uppföljningen.

2.4 Granskning av bokslut

Vi har granskat kommunens årsredovisnings resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet.

Kommunrevisionen

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 486,0 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 25,7 mnkr högre redovisat än om lagen följts. Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild.

Vi bedömer att det finns en osäkerhet i semesterlöneskulden per balansdagen och att posten kan vara något för högt upptagen. Vi rekommenderar kommunen att följa posten noga under 2017 för att säkerställa rimligheten i den.

Vår bedömning är att granskat material i övrigt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed och att bokslutet och årsredovisningen i alla väsentliga delar är korrekt upprättad.

Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhöles den 3 mars 2017. I årsredovisningen redovisas ett resultat om 138 mnkr och ett eget kapital om 114,9 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för koncernen är 71,4 mnkr och 481 mnkr.

2.5 Lekmannarevisorernas rapportering

Under året har löpande granskning av Stenungsunds Energi och Miljö AB, Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme och Stenungsundshem AB skett.

Granskningarna har genomförts av den valde lekmannarevisorn i bolagen.

lakttagelser och slutsatser har sammanfattats av lekmannarevisorerna och ingår även som en del av riskanalysen inför revisionsplaneringen 2017.

Samtliga bolags verksamheter samt stiftelsens verksamhet bedöms utifrån granskningarna ha skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedöms den interna kontrollen ha varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsernas och de verkställande direktörernas förvaltning föreligger inte.

Kommunrevisionen

3. Fördjupade granskningar

3.1 Förstudie avseende beslutsprocess av markanvisning och simhall

Revisionen har under året genomfört en förstudie avseende beslutsprocessen rörande ett markanvisningsprogram för CW Borgs väg som kommunfullmäktige beslutade att godkänna i april 2015. Förstudien omfattade även beslutet om en ny simhall på Nya Nösnäsområdet. Syftet med förstudien var att översiktligt kartlägga berednings- och beslutsprocessen för markanvisningen och den nya simhallen.

Utifrån förstudien identifierade revisorerna följande risker:

- ▶ Risk för att kommunfullmäktiges beslut inte beaktas i beredningsprocessen.
- ▶ Risk för otydlighet vad gäller beslutsprocessen för CW Borgs väg eftersom det är svårt att följa kommunstyrelsens motivering avseende beslutad tilldelning.
- ▶ Risk för otydlighet vad gäller vilka beslut som fattats avseende simhallen mot bakgrund av att det är svårt att följa berednings- och beslutsprocessen utifrån protokoll.
- ▶ Risk för att kommunfullmäktige inte beslutat om igångsättning avseende investeringen av simhallen då kommunstyrelsens förslag till beslut till kommunfullmäktige förändrades.

Revisorerna rekommenderades vidare att:

- ▶ fortsatt följa frågan hur kommunstyrelsen bereder frågor till kommunfullmäktige,
- ▶ fortsatt följa processen vad gäller markanvisningen samt fortskridandet av simhallen.

3.2 Granskning av kommunens folkhälsoarbete

Revisionen har genomfört en granskning av kommunens folkhälsoarbete. Granskningen syftade till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att folkhälsoarbetet i kommunen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med lagstiftning, avtal, mål, riktlinjer och rutiner.

Av granskningen framgick att kommunen 2014 ingick ett samarbete med Västra Götalandsregionen (VGR) kring folkhälsoarbete. Samarbetet reglerades i ett avtal som förlängdes under 2015. Avtalet innebar bland annat att det skulle finnas en folkhälsosamordnare i kommunen utöver ett politiskt tillsatt folkhälsoråd.

Kommunrevisionen

Såväl politiska företrädare som tjänstemän från Stenungsunds kommun förde under framförallt 2015 diskussioner med Tjörns kommun om att samarbeta kring folkhälsoarbetet. Samarbetet skulle syfta till att minska kostnader och effektivisera verksamheten. Diskussionerna resulterade i ett förslag som inte godtogs av VGR. Som konsekvens slöts därmed inget avtal mellan Stenungsunds kommun och VGR under 2016.

I kommunens budgetberedning inför 2016 fattades beslut om att inte tillsätta ekonomiska medel för funktionen folkhälsosamordnare. Folkhälsorådet upphörde i och med att avtalet med VGR inte förnyades.

De iakttagelser som gjordes i granskningen visade att beredningen av folkhälsoarbetet inför 2016 inte varit tydlig eller transparent. Revisorerna noterade att det för folkhälsoarbetet saknas:

- ▶ ett särskilt beslut om att inte ingå avtal med VGR
- ▶ ett särskilt beslut om att avveckla funktionen folkhälsosamordnare

3.3 Granskning av VA-försörjning

Revisionen har under året genomfört en granskning av kommunens VA-försörjning. Granskningen syftade till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av vatten- och avloppsverksamheten i kommunen.

Utifrån granskningens syfte och revisionsfrågor, uppställda revisionskriterier och grunderna för ansvarsprövning bedömde vi att kommunstyrelsen bör stärka styrning, uppföljning och kontroll av VA-försörjningen.

Det framkom att flera väsentliga styrdokument och planer saknas och att det finns brister inom uppföljning och intern kontroll. Vidare framkom att delar av kommunens VA-anläggning har omfattande underhålls- och investeringsbehov samtidigt som utbyggnadsbehovet av VA-anläggningen är omfattande till följd av flera exploateringsprojekt och befolkningsökning.

Kommunstyrelsen rekommenderades att:

- ▶ Säkerställa att det upprättas planer för de viktigaste delarna av VA-verksamheten i syfte att uppnå långsiktighet i VA-försörjning, exempelvis genom en översyn av befintliga planer och analys av vad som saknas. Vatten-

Kommunrevisionen

och havsmyndigheten och Naturvårdsverkets rapport kan ge goda exempel på hur man kan arbeta med planering av VA.

- ▶ Säkerställa att det systematiskt samlas in underlag om underhålls och förnyelsebehovet av VA-anläggningen, exempelvis genom DUF-planer.
- ▶ Säkerställa att det sker ett ändamålsenligt arbete för att minska utläckage och inläckage i ledningsnäten.
- ▶ Säkerställa att det genomförs en dokumenteras riskanalys av VA-verksamheten och att riskerna hanteras, exempelvis genom en internkontrollplan.
- ▶ Stärka uppföljningen av underhåll och investeringar, exempelvis genom DUF-plan. För närvarande saknas kunskap om eventuell underhållsskuld och förnyelsetakt. Vidare saknas struktur för kostnadsuppföljning av genomförda investeringar.
- ▶ Säkerställa att befintligt underlag för vattenförsörjning är tillräcklig för planering av kommunens vattenförsörjning, om inte kan det vara relevant att upprätta en kommunal vattenförsörjningsplan.
- ▶ Säkerställa att arbetet med dagvattenhanteringen stärks, exempelvis genom en fastställd dagvattenstrategi som hanterar kommande utmaningar, exempelvis klimatförändringar och översvämningar.
- ▶ Säkerställa att arbetet med kompetensförsörjningen inom VA-området stärks, exempelvis genom kompetensförsörjningsplan som kan innehålla strategier för rekrytering, lönebildning för bristyrken och vidareutbildning av befintlig personal.

